

Az állatkínzás büntetőjogi szabályozása hazánkban

1. Bevezetés

A tudatos állatvédelem a modern államokban közel két évszázados múltra tekint vissza. Célja és lényege végső soron ma is azonos: az állatok indokolatlan kínzásának, a velük való kíméletlen bánásmódnak a megakadályozása, illetőleg a lehető legkisebb mértékre szorítása, az életfeltételeik biztosításáról, valamint az állatfajok fennmaradásáról való emberi gondoskodás. Az embereknek az állatokhoz fűződő viszonya morális, etikai és jogi kérdés egyaránt: egy adott társadalom civilizáltsága és kulturáltsága azáltal is mérhető, hogy miként bánik az állatokkal. Az állatvédelem hatékonyságának előmozdítása érdekében két fontos szempont kerül előtérbe. Az egyik, hogy minden lehetséges módon fel kell hívni a társadalom figyelmét az állatvédelem fontosságára, fokozva a társadalmi felelősségtudatot, a másik pedig, hogy a még rendkívül széles körben megnyilvánuló emberi érdektelenség és közömbösség leküzdésének meg kell teremteni a jogi eszközeit is.¹

Bár a fejlődés jelei már egyértelműen megmutatkoznak, az állatoknak még mindig rendkívül sok szenvedést kell elviselniük, amelyek fő okozója az „élőlénylánc csúcsán” álló ember. Az emberek gyakran tekintik az állatokat tárgynak, és gátlástalanul, érzéketlenül használják őket kísérletekre, szórakozásra, dísz tárgyak készítésére. Püthagorasz szerint „mindaddig, amíg az Ember könyörtelen pusztítója lesz az alacsonyabb szintű élőlényeknek, nem fogja ismerni sem az egészséget, sem a békét. Amíg az Emberek pusztítják az állatokat, egymást is gyilkolni fogják. Aki az ölés és a fájdalom magvát hinti el, valójában nem tud szert tenni az öröme és a szeretetre”.²

Az állatvédelmi gondolkodás fejlődése folytán kialakult modernebb szemlélet szerint az állat nem pusztán tárgy, hanem érző lény, amelynek jogai vannak; ezeket nemzetközi ajánlások vagy az egyes országok állatvédelmi törvényei is rögzítik. Hazánk állatvédelmi törvénye, az állatok védelméről és kíméletéről szóló 1998. évi XXVIII. törvény (Ávtv.) kimondja, hogy az állatok érezni, szenvedni és örülni képes élőlények, tiszteletben tartásuk, jó közérzetük biztosítása minden ember erkölcsi kötelessége.

¹ Zoltán Ödön: Az állatvédelem jogi rendje, Kjk-Kerszöv Kiadó, Budapest, 2000, 25-26. oldal (Zoltán)

² <http://hu.wikiquote.org/wiki/Vegetarianizmus>, felhasználás ideje: 2014. szeptember 05.

2. Az állatok védelméről és kíméletéről szóló 1998. évi XXVIII. törvény

2.1. A törvény megszületéséig vezető út

Az állatvédelmi törvény elfogadását elsősorban az egyre erősödő társadalmi kezdeményezés (főként állatvédő egyesületek, média, tudomány képviselői) sürgette. Szándékukat táplálták a nap mint nap tapasztalható riasztó jelenségek is. Az emberi gonoszság mellett a társadalmi, gazdasági igények is gyakran felesleges szenvedésnek tesznek ki állatokat. Kellő jogi háttér és megfelelő felhatalmazás hiányában azonban az állami és önkormányzati szervek nem voltak képesek fellépni az ilyen megnyilvánulásokkal szemben.

Ezen belső igények mellett erőteljesen sürgette a jogalkotást az Európai Unió jogharmonizáció, melynek keretében Magyarországnak különös figyelmet kellett szentelnie a környezetvédelem – és ezen belül az állatvédelem – újraszabályozásának. A jogharmonizációnak fontos eleme volt a korszerű állatvédelmi törvény megalkotása, hiszen Magyarországnak ebben a tekintetben jelentős lemaradása volt.³

A Hermann Ottó Országos Állat- és Természetvédő Egyesület (HEROSZ) már évtizedekkel ezelőtt tevékenysége középpontjába állította a magyar állatvédelmi törvény létrehozásának elősegítését, és ezzel az állatvédelmi társadalmi gondolkodás magasabb szintre emelését. Már 1985 júniusában kérte az Országos Környezet- és Természetvédő Hivatal elnökét egy magas szintű jogszabálynak a jogalkotási tervbe való felvételére. Végül e kezdeményezést követően több mint egy évtizeddel, az érdekelt társadalmi szervezetek aktív szerepvállalása, különösen a HEROSZ-nak a törvény szakmai megalapozásában, illetve a szabályozási koncepció kimunkálásában nyújtott segítsége eredményeként 1998-ban az Országgyűlés megalkotta az állatok védelméről és kíméletéről szóló 1998. évi XXVIII. törvényt, amely megteremtette a magyar állatvédelem jogi rendjét.⁴

A törvényi szabályozás alapgondolata, - az Ávtv. általános indokolásából megállapíthatóan – hogy az állatvilág magasabb rendű képviselői örömet, elégedettséget, de szenvedést és halálfélelmet is kifejezni képes élőlények, s ezért az ember és az állatok közötti kapcsolatban meghatározott szerepet kell kapnia az emberiségnek, az erkölcs és a kultúra egyetemes értékeinek is.⁵

³ Paulovics Anita: Állatvédelem az Eu jogharmonizáció tükrében, Virtuóz Kiadó, Budapest, 2002, 41-42. oldal (Paulovics)

⁴ Zoltán „im.”, 57-58. oldal, <http://www.herosz.hu/rolunk?lang=hu>, felhasználás ideje: 2014. szeptember 05.

⁵ EBH2006.1391, EBH2008.1762

2.2. Az állatkínzás szabályozása az állatvédelmi törvényben

Az Ávtv. II. fejezetében, az állat védelmének általános szabályai között helyezte el a jogalkotó az állat kíméletére és az állatkínzás tilalmára vonatkozó szabályokat. Az állatvédelmi törvény általános jelleggel tilalmazza az állatok kínzását. Az állatkínzás fogalmát a törvény az alapfogalmak körében (3. § 4. pontja) úgy határozza meg, mint az állat szükségtelen, fájdalmat okozó bántalmazását, vagy olyan hatást eredményező beavatkozást, bánásmódot, valamint szükségleteinek olyan mértékű korlátozását, amely tartós félelmet vagy egészségkárosodást okozhat. Az állatkínzás fogalmába tartozik továbbá az öröklődő betegségben szenvedő – nem kísérleti célra szánt – állategyed tenyésztése, szaporítása. Az állatkínzás fogalmának definiálásánál elég határozatlanul fogalmaz a törvény, amikor úgy rendelkezik, hogy az állat szükségtelen bántalmazását kell alatta érteni. Azt, hogy mikor szükséges vagy szükségtelen az állat bántalmazása, nehezen lehet megállapítani, hiszen nagyon sok tényezőtől függ. A közigazgatási szervek és a bíróságok sem rendelkeznek az ilyen kérdésekben való egyértelmű állásfoglaláshoz szükséges szakértelemmel. A fogalmi meghatározáson túlmenően ezért egy példálózó felsorolást is tartalmaz a törvény az állatkínzás leggyakoribb eseteivel.⁶

Az Ávtv. 6. §-a szerint az állatnak tilos indokolatlan vagy elkerülhető fájdalmat, szenvedést vagy sérülést okozni, az állatot károsítani, így különösen az állatot nem szabad:

- kínozni,
- emberre vagy állatra uszítani, illetőleg állatviadalra idomítani,
- kényszertakarmányozásra fogni, kivéve az egészségügyi megfontolásból való kényszerű táplálás esetét,
- a kíméletét nem biztosító módon mozgatni és szállítani, elhelyezni,
- a teljesítőképességét felismerhetően meghaladó teljesítményre kényszeríteni,
- természetellenes és önpusztító tevékenységre szoktatni.

A jogalkotó a törvényben rögzített tilalmak alól gazdasági okokból kivételt engedett az érett libatoll házilag vagy az engedélyezett technológia szerint végzett szedése, illetve a házilag vagy az engedélyezett technológia szerinti liba- és kacsatömés esetén. Hozzá kell tenni azonban, hogy a tömés és a toll tépése is bizonyos mezőgazdasági haszonállatok kíméletét szolgáló szabályokhoz

⁶ Paulovics „im.”, 47-48. oldal

kötött, amelyeket a 32/1999. (III. 31.) FVM rendelet tartalmaz.

3. Büntetőjogi védelem: az állatkínzás bűncselekménye

3.1. Az állatkínzás bűncselekménnyé válása

Magyarországon az állatkínzás 2004 előtt az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII. 28.) Korm. rendelet 2004. szeptember 03. napjáig hatályos 2. §-ában, a közrend elleni szabálysértések körében került szabályozásra. Az e jogszabályban rögzített tényállás védett jogi tárgya azonban nem elsősorban maga az állat, hanem inkább a társadalom, a közrend, a közerkölcs volt. Vagyis a gerinces állatok bántalmazása, ezen állatoknak fizikai fájdalom okozása, természetükkel ellentétes cselekedetre kényszerítése vagy a gerinces állatokon végzett szükségtelen beavatkozás csak abban az esetben volt büntethető, ha az ilyen cselekmény alkalmas volt arra, hogy másokban felháborodást, illetve riadalmat keltsen. Az állatkínzás ilyen megközelítése azonban ellenmondásban állt a modern állatvédelem elveivel.

Míg Magyarországon az állatkínzás 2004 előtt csupán szabálysértésnek minősült és legfeljebb ötvenezer forintig terjedő pénzbírsággal volt szankcionálható, addig az Európai Unió tagállamaiban – ahol az állatok bántalmazása már ekkor bűncselekmény volt – hasonló cselekmény esetén akár több éves szabadságvesztés büntetést is kiróhattak volna az elkövetőre. A Fadd-Domboriban 2003. június 16. napján biztonsági őrök által halálra kínzott kutya esete nagy közfelháborodást keltett, és ezt követően az állatvédő szervezetek népi kezdeményezésen alapuló aláírásgyűjtést kezdtek annak elérésére, hogy az állatkínzás bűncselekménynek minősüljön. A szükséges 50.000 aláírást többszörösen meghaladó, 379.611 aláírást gyűjtöttek össze az állatvédők a Tolna Megyei Állat- és Természetvédő Alapítvány kezdeményezésére. Az Országos Választási Bizottság értesítése után az Országgyűlés napirendre tűzte a törvénymódosítás megtárgyalását.⁷

A parlamenti vitát követően az Országgyűlés 2004. március 08. napján fogadta el a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (régai Btk.) azon módosítását, amely bűncselekménynek minősítette az állatkínzást. A régi Btk. 2004. évi X. törvénnyel beiktatott 266/B. §-a 2004. április 24. napjától volt hatályos. A 266/B. § (1) és (2) bekezdésben írt bűncselekmény

⁷ <http://www.kutyamenhely.info/hogyanlett/hogyanlett.html>,
<https://hirkozpont.magyarorszag.hu/hirek/ovb20031027.html>,
<http://archiv1988-2005.mti.hu/Pages/HirSearch.aspx?Pmd=1#>, felhasználásuk ideje: 2014. szeptember 08.

minősített esetét szabályozó 266/B. § (3) bekezdését a 2008. évi LXXXIV. törvény iktatta be 2008. december 19-ei hatállyal.

Az állatkínzás bűncselekménye – az azonos védendő jogtárgyak alapján - a régi Btk.-ban a közrend elleni bűncselekmények között, a közbiztonság elleni bűncselekmények cím alatt (XVI. fejezet I. cím) helyezkedett el. Ennek oka az volt, hogy ezek a bűncselekmények általában nem konkrét személy jogait sértik vagy veszélyeztetik, hanem káros hatásuk ennél szélesebb kört, a társadalom egészét érintik.⁸

A 2013. július 01. napjától hatályos a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (Btk.) a XXIII. fejezetében, a környezet és a természet elleni bűncselekmények között szabályozza az állatkínzás bűncselekményét. E fejezet címe, illetve önmagában az önálló fejezet ténye a régi Btk.-nál jobban fejezi ki a fejezetben foglalt tényállások által védett jogi tárgyakat és azok jelentőségét. Az e fejezet alá tartozó tényállások közös jellemzője, hogy a környezetet és a természetet, valamint azok elemeit védik. Az állatkínzás bűncselekménynek a környezetvédelmi fejezetben történő elhelyezését az azonos jogi tárgy, az állatok kímélete, a velük való humanitárius bánásmód indokolja. Ez ugyanis szoros összefüggést mutat a környezetkárosítás bűncselekmény tényállásában szereplő élővilág, valamint a természetkárosítás bűncselekmény tényállásában szereplő növények és állatok védelmével.⁹

3.2. Az állatkínzás törvényi tényállása

A Btk. 244. § (1) bekezdése szerint aki

- a) gerinces állatot indokolatlanul oly módon bántalmaz, vagy gerinces állattal szemben indokolatlanul olyan bánásmódot alkalmaz, amely alkalmas arra, hogy annak maradandó egészségkárosodását vagy pusztulását okozza,
- b) gerinces állatát vagy veszélyes állatát elűzi, elhagyja vagy kiteszi, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

A (2) bekezdés értelmében a büntetés büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztés, ha az állatkínzás

- a) az állatnak különös szenvedést okoz, vagy

⁸ BH2013.148.

⁹ A Büntető Törvénykönyv 2012-1978 (dr. Vaskuti András), CompLex Kiadó, Budapest, 2013, 530-531. oldal (Vaskuti)

b) több állat maradandó egészségkárosodását vagy pusztulását okozza.

Az Ávtv. általános előírásai és tilalmai jelentik az emberi bánásmód, az emberi felelősség legalacsonyabb azon szintjét, amelyeknek megszegése állatvédelmi bírságot vonhat maga után. Ezzel szemben a büntetőjogi védelem lényegesen szűkebb körű; az csak az Ávtv.-ben tiltott magatartások legdurvább eseteire vonatkozik.¹⁰

Az emberiség az állatvilággal szimbiózisban létezik, nélkülözhetetlen a számára, és ezért egyik alapvető kötelesség az állatvilág védelme is. Erre tekintettel a bűncselekmény védett jogi tárgya az állatok ésszerű védelméhez, kíméletéhez fűződő társadalmi érdek.¹¹

3.2.1. Az állatkínzás vétsége - a Btk. 244. § (1) bekezdése

A bűncselekmény elkövetési tárgya a Btk. 244. § (1) bekezdés a) pontjában a gerinces állat, amely a fejlettség legmagasabb szintjén lévő, belső szilárdító vázú állat. Az (1) bekezdés b) pontja kiegészíti az elkövetési tárgyat a veszélyes állat fogalmával. A veszélyes állatokról és tartásuk engedélyezésének részletes szabályairól szóló 8/1999. (VIII.13.) KöM-FVM-NKÖM-BM együttes rendelet 1. számú melléklete sorolja fel, hogy mely állatok tartoznak a fogalomba. Nem lehet azonban a bűncselekmény elkövetési tárgya az olyan gerinces vagy veszélyes állat, amely a természetvédelmi jogszabályok szerint fokozottan védettnek minősül, mivel akkor a természetkárosítás bűncselekményét kell megállapítani.¹²

A 244. § (1) bekezdés a) pontjában írt bűncselekmény elkövetési magatartásai a gerinces állat olyan indokolatlan bántalmazása, valamint az olyan indokolatlan bánásmód, amely alkalmas arra, hogy a gerinces állat maradandó egészségkárosodását vagy pusztulását okozza. E törvényi tényállás nem ún. kerettényállás, hiszen az nem az Ávtv. szabályaira utal vissza, hanem a büntetőjogban ismert fogalmakkal maga a büntető norma határozza meg az elkövetési magatartást.¹³ A büntető törvény egyes fogalmai értelmezésénél azonban az Ávtv. felhasználható információként szolgál. Ezért elsődlegesen a büntető törvény tényállását kell összevetni a történeti tényekkel, de nyilvánvalóan teljesen nem mellőzhetőek az állatvédelmi törvény rendelkezései sem.

¹⁰ EBH2006.1391, EBH2008.1762

¹¹ Kommentár a Büntető Törvénykönyvhöz (szerkesztette Karsai Krisztina), CompLex Kiadó, Budapest, 2013, 513. oldal (Karsai)

¹² Karsai „im.”, 513-514. oldal

¹³ EBH2006.1391, EBH2008.1762

A gerinces állat bántalmazásának tekintendő minden erőszakos ráhatás az állatra, még akkor is, ha testi sérülést nem okoz. A bántalmazással megvalósítható esetben a törvény minősített bántalmazást nem kíván meg; ehhez csupán az szükséges, hogy annak módja az eredmény lehetőségét objektíve magában hordozza.¹⁴ A tényállás a bántalmazás, és nem a fizikai fájdalom okozása fordulatot alkalmazza azért, mert a törvény a büntetőjogi szankcionálást nem az állatban elért érzethez, eredményhez, hanem az elkövető magatartásához kívánja kötni.¹⁵ Nem minden jellegű testi vagy lelki bántalmazás tekinthető azonban állatkínzásnak, így például a nevelés, idomítás céljából történő fizikai ráhatás indokolt lehet, miként az állat támadása érdekében végrehajtott elhárítás is. Azonban ezekben az esetekben is meg kell határozni, hogy melyek azok az alkalmazott eszközök, amelyek büntetendők, és melyek azok, amelyek nem.¹⁶

A maradandó egészségkárosodás vagy pusztulás előidézésére alkalmas másik elkövetési magatartás, a bánásmód fogalmába tartozik az állatra történő minden olyan fizikai ráhatás, vagy tartási, gondozási mulasztás, amely nem sorolható a bántalmazás körébe, mégis az állat szenvedését idézi elő (pl. tartós éheztetés).¹⁷ Ez az elkövetési magatartás az állat szenvedésének folyamatjellegét is értékeli, ezért egyszeri, eseti jellegű tevékenységgel nem valósul meg, amely következik a bánásmód szó nyelvtani értelméből is.¹⁸

A gerinces állat maradandó egészségkárosodásának vagy pusztulásának okozására alkalmas bántalmazás, illetve bánásmód akkor tényállásszerű, ha az indokolatlan. A bántalmazás és bánásmód „indokolatlan” voltának a megítélése bírói mérlegelés kérdése, ami csak az eset összes körülményeinek, a társadalomban kialakult általános erkölcsi felfogásnak a figyelembevételével történhet. Minthogy az állatvédelmi törvény is alapvetően erkölcsi indíttatású, az ember és az állat közötti viszonyban emberiességi szempontokat tart szem előtt, az abban foglalt előírásoknak, tilalmaknak az „indokolatlanul” tényállási elem tartalommal való megtöltésénél elsődleges, egyéb vonatkozásokban pedig jogértelmezést segítő szerepe van.

Következésképpen a bántalmazásnak, bánásmódnak az Ávtv.-ben – és értelemszerűen egyéb speciális állatvédelmi jogszabályban – tiltott módja, ha az állat maradandó egészségkárosodásának, vagy elpusztulásának veszélyét magában hordja, a büntetőjogi felelősséget is megalapozhatja, míg a

¹⁴ EBH2006.1391, EBH2008.1762

¹⁵ Vaskuti „im.”, 535. oldal

¹⁶ Karsai „im.”, 514. oldal

¹⁷ Karsai „im.”, 514. oldal

¹⁸ BH2011.331

jogszabály engedélye kizárhatja azt.¹⁹

Az Ávtv. szerint az állat élete elfogadható ok vagy körülmény esetén kioltható. Elfogadható oknak, körülménynek minősül különösen az élelmezési cél vágóállat esetében, a prém termelése, az állományszabályozás, a gyógyíthatatlan betegség, illetve sérülés, a fertőző betegségek felszámolása, valamint az azok ellen való védekezés, a kártevők irtása, a másként el nem hárítható támadás megakadályozása, a tudományos kutatás, valamint közegészségügyi veszély elhárítása [Ávtv. 11. § (1) bekezdése]. Ezekben az esetekben az állatkínzás bűncselekménye nem állapítható meg. A jogellenesség hiányát alapozza meg az Ávtv. 3. § 10. pontja, amelynek értelmében az állat életének megengedett módon - azaz az állat életének a legkisebb szenvedés okozásával, valamint a faj adottságainak figyelembevételével történő szakszerű és gyors kioltásával - kerülhet sor.²⁰

A 244. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott elkövetési magatartásoknak objektíve alkalmasnak kell lennie arra, hogy az állat maradandó egészségkárosodását vagy pusztulását okozza. A bűncselekmény befejezettségéhez nem szükséges az állat maradandó egészségkárosodása vagy elpusztulása, elégséges az is, ha az elkövetési magatartás következmény kiváltására objektíve alkalmas. Ezért nem önálló elkövetési magatartás az állat életének kioltása, az eredmény bekövetkezése a büntetéskiszabás során súlyosító körülményként értékelhető.²¹ Ugyanakkor az elpusztításnak olyan drasztikus módja, amikor az elkövető felismeri, hogy magatartásával a gerinces állatot szükségtelen, elkerülhető fájdalomnak is kiteszi, s ezt kívánja, vagy ebbe belenyugszik, a magatartást tényállásszerűvé teheti.²²

Az Ávtv. 8. §-ában rögzített garanciális szabály szerint az ember környezetében tartott állat, valamint a veszélyes állat tulajdonjogával, tartásával felhagyni nem szabad. Az állat elűzése, elhagyása vagy kitétele tilos. E tilalmat a Btk. az állatkínzás egyik eseteként szintén szabályozza, ugyanis a Btk. 244. § (1) bekezdés b) pontjának elkövetési magatartásai az ember által tartott gerinces állat vagy veszélyes állat elűzése, elhagyása vagy kitétele. E körbe tartozik minden olyan magatartás, amelynek eredményeként az állat feletti birtokviszony, a korábbi tartás, gondozás, őrzés megszűnik.²³ Ezen elkövetési magatartások büntetni rendeltségének oka nem csupán az állat kiszolgáltatott helyzete, hanem a magára hagyott állat által okozható veszélyhelyzet megelőzése is,

¹⁹ EBH2006.1391, EBH2008.1762

²⁰ Belovics Ervin – Molnár Gábor Miklós – Sinku Pál: Büntetőjog II. Különös rész, HVG-ORAC Kiadó, Budapest, 2012, 343. oldal (Belovics-Molnár-Sinku)

²¹ BH2013.183, BH2007.213

²² EBH2006.1391, EBH2008.1762

²³ Karsai „im.”, 514-515. oldal

ezért a veszélyes állatok körét a törvény nem szűkíti le a veszélyes gerinces állatokra.²⁴

A bűncselekmény tettese a 244. § (1) bekezdés a) pontja esetében bárki lehet, így például az is, aki állaton állatkísérletet engedély nélkül vagy az engedélyben foglaltaktól eltérően, vagy állatorvosi végzettséghez kötött tevékenységet jogosulatlanul végez.²⁵ Az (1) bekezdés b) pontja esetén a bűncselekmény alanya csak az állattartó lehet, erre az elkövetői körre a törvény az „állatát” fogalommal utal.²⁶ Az Ávtv. 3. § 1. pontja szerint állattartó az állat tulajdonosa, illetve aki az állatot vagy az állatállományt gondozza, felügyeli.

A bűncselekmény csak szándékosan (de egyenes vagy eshetőleges szándékkal egyaránt) követhető el. Az elkövető tudatának ki kell terjednie arra, hogy gerinces állatról van szó, és a cselekménye alkalmas arra, hogy az állat maradandó egészségkárosodását vagy pusztulását okozza [244. § (1) bekezdés a) pontja], illetve hogy az állatát a sorsára hagyja [244. § (1) bekezdés b) pontja].²⁷

3.2.2. Az állatkínzás büntette - a bűncselekmény minősített esetei

A Btk. 244. § (2) bekezdésében szabályozott minősített esetek tényállási elemként eredményt is tartalmaznak.

A (2) bekezdés a) pontja a bűncselekmény azon minősített esetéről rendelkezik, amikor az elkövető az állatnak különös szenvedést okoz. Az átlagosat lényegesen meghaladó, rendkívüli brutalitással véghezvitt, illetve az állatnak testi épségében, szervezetében, viselkedésében az átlagosnál lényegesen nagyobb fizikai vagy pszichikai gyötrelmet okozó cselekmények esetében állapítható meg ez a minősített eset. Ilyen például, amikor a bántalmazás hosszan tartó, elhúzódó, vagy ha az állat szenvedése láthatóan rendkívüli mértékű. Ezen minősített eset megítélése jogalkalmazói feladat, amelynek alapját képezheti a sanyargatás fogalmával, illetve a különös kegyetlenséggel elkövetés fogalmával kapcsolatban kialakult bírói gyakorlat.²⁸

A (2) bekezdés b) pontjában szabályozott minősítő körülmény, ha az elkövető több állat maradandó egészségkárosodását vagy pusztulását okozza. Ennek megállapításához legalább két állat

²⁴ Vaskuti „im.”, 535. oldal

²⁵ Vaskuti „im.”, 535. oldal

²⁶ Karsai „im.”, 515. oldal

²⁷ Karsai „im.”, 515. oldal

²⁸ Karsai „im.”, 515. oldal

vonatkozásában kell az eredménynek bekövetkeznie.

A minősített esetek tényállási elemeként meghatározott eredmények tekintetében a Btk. 9. §-ában foglaltakra figyelemmel elegendő, ha az elkövetőt csak a gondatlanság terheli, nem szükséges, de lehetséges, hogy a szándéka az eredményre is kiterjedjen.²⁹

A bűncselekmény rendbeliségét az elkövetési tárgyak száma határozza meg a 244. § (2) bekezdés b) pontjában szabályozott minősített eset kivételével.³⁰ Több (legalább kettő) állat maradandó egészségkárosodása vagy pusztulása ugyanis törvényi egység, ezen eredmény bekövetkeztéig a minősített eset kísérlete állapítható meg.³¹

4. Záró gondolatok

Napjainkban a világ számos országában – így hazánkban is – kialakult egy viszonylag részletes, széleskörű szabályozás az állatvédelem területén. Ez azonban korántsem jelenti azt, hogy a társadalom tagjai ezeket a szabályokat ismerik, követik vagy azonosulnak velük. Vitathatatlan, hogy az állatvédelem több területén a jövőben további szigorításokra, illetve a jogszabályok érvényesítésének hatékonyabbá tételére lesz szükség, figyelembe véve a gyakorlatban jelentkező problémákat és hiányosságokat.

A büntetőjogi beavatkozás végső eszköz a jogkövetkezmények között, azaz a nemkívánatos jelenségeket akkor kell büntetőjogi szabályozással, a büntetés kiszabásában egyedül megjelenő megtorlással visszaszorítani, amennyiben ez más normákkal - pl. közigazgatási, esetleg polgári jogi eszközökkel – nem lehetséges. A büntetőjogi szabályozásnak azonban nyilvánvalóan nem az az elsődleges célja, hogy az elkövető felelősségre vonható legyen, hanem az, hogy megfelelő szabályozás esetén a generál - és speciálprevenció megmentse az állatok életét, és megóvja őket bármilyen szenvedés elviselésétől.

Az állatvédelmi gondolkodás fejlődése ellenére még ma is gyakorta lehet hallani vagy olvasni, hogy az állatoknak is megvan a „maguk sorsa.” Ez az állati sors – az emberi érzéketlenség, közömbösség, sőt gonoszság miatt – sokszor bizony nagyon is kegyetlen. Éppen ezért mind a jogalkotónak, mind a

²⁹ Karsai „im.”, 515. oldal

³⁰ Belovics-Molnár-Sinku „im.”, 343. oldal

³¹ Karsai „im.”, 515. oldal

jogalkalmazóknak feladata, és minden ember erkölcsi kötelessége, hogy ezt a sorsot – az ésszerűség határai között – valamennyi állat számára minél elviselhetőbbé tegye.

Dr. Horváth Vera Judit

Felhasznált irodalom

Belovics Ervin – Molnár Gábor Miklós – Sinku Pál: Büntetőjog II. Különös rész, HVG-ORAC Kiadó, Budapest, 2012

Kommentár a Büntető Törvénykönyvhöz (szerkesztette Karsai Krisztina), CompLex Kiadó, Budapest, 2013

Paulovics Anita: Állatvédelem az Eu jogharmonizáció tükrében, Virtuóz Kiadó, Budapest, 2002

A Büntető Törvénykönyv 2012-1978 (dr. Vaskuti András), CompLex Kiadó, Budapest, 2013

Zoltán Ödön: Az állatvédelem jogi rendje, Kjk-Kerszöv Kiadó, Budapest, 2000

Internetes hivatkozások:

<http://archiv1988-2005.mti.hu>

<http://hu.wikiquote.org>

<http://www.herosz.hu>

<http://www.kutyamenhely.info>

<https://hirkozpont.magyarorszag.hu>